

Kós Károly (1883. december 16. -1977. augusztus 24.)

Középiskolai tanulmányait a kolozsvári református kollégiumban végezte, ezután a busapesti József Nádor Műegyetem mérnöki szakára jelentkezett. Két év múlva átiratkozott az építész szakra, ahol **1907-ben szerzett diplomát.**

Kezdő építészként különböző építészeti irodákban dolgozott, majd a **Székelyföld építészetét tanulmányozta.** Tervezői munkájában elsősorban a kalotaszegi népi architektúra, az erdélyi népművészet és történelmi építészeti emlékek motívumait igyekezett felhasználni.

1912-ben **Régi Kalotaszeg c. illusztrált építészeti tanulmányát a Magyar Mérnök- és építész egyesület Czigler-érmével tüntették ki.** 1916-ban őt bízták meg IV. Károly Király koronázási ünnepsége díszleteinek tervezésével.

1910-ben földet vásárolt a kalotaszegi Sztánán, felépítette nyaralóját (későbbi lakóházát) és feleségül vette a türei református lelkész leányát, Balázs Idát. Gyermekük közül Kós Balázs mezőgazdasági szakíró, szerkesztő, Kós András szobrászművész, Koós Zsófia színésznő, ifj. Kós Károly néprajzkutató, író lett. 1917–1918 során állami ösztöndíjjal Isztambulba ment tanulmányútra. 1944 őszén sztánai otthonának – románok általi – kifosztása után Kolozsvárra menekült.

1919-ben megalakította a Kalotaszegi Köztársaságot.

1924-ben író-társával megalapította az **erdélyi írók önálló könyvkiadó vállalatát**, az Erdélyi Szépművészek Céhét, amelynek megszűnéséig, 1944-ig tagja volt.

Egyik alapító tagja volt az 1926-ban alakult helikoni közösségnek, amelynek folyóiratát, az **Erdélyi Helikont** 1931-től ő szerkesztette. 1948–49-ben a világosság c. kolozsvári lap belső munkatársa volt.

Élete során több közéleti szerepet vállalt: 1912 telén Sztánán **Kalotaszeg** címmel lapot indított, 1921-ben megjelentette a **Kiáltó szó** című röpiratát. **Alapító tagja volt az Erdélyi Néppártnak** és 1922-ben **Vasárnap** címmel képes politikai újságot indított és szerkesztett.

A második világháború után, a demokratikus átalakulásban reménykedve, újra politikai szerepet vállalt és a Magyar Népi Szövetség Kolozs megyei elnöki tisztségét töltötte be, majd **1946–1948 között nemzetgyűlési képviselő volt.**

1940-tól a kolozsvári Mezőgazdasági Főiskolán mezőgazdasági építészeti tanított. 1945-től a Főiskola dékánja, majd 1953-ig tanára volt.

<https://bbpezsgo.github.io/HDRB.GsziMap.io/>

